

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2009.12.9
KOM(2009)673 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnio įgyvendinimas

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnio įgyvendinimas

1. ĮVADAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsniu, nustatytu 2007 m. gruodžio 13 d. Lisabonoje pasirašyta sutartimi¹ (toliau – naujoji sutartis), įstatymų leidėjui suteikiama galimybė perduoti Komisijai įgaliojimą priimti įstatymo galios neturinčius bendro pobūdžio teisės aktus, kuriais papildomos arba iš dalies keičiamos kai kurios neesminės įstatymo galią turinčio akto nuostatos. Remiantis naujosios sutarties formuluote, tokiu būdu Komisijos priimti teisiniai aktai vadinami „deleguotaisiais aktais“ (290 straipsnio 3 dalis).

Remiantis šia nuostata, jai įgyvendinti nereikia priimti privalomo išvestinės teisės akto: užtenka pačios nuostatos, kurioje numatyta viskas, ko įstatymų leidėjui reikia siekiant kiekvienu atskiru atveju apibrėžti įgaliojimų perdavimo taikymo sritį, turinį ir sąlygas. Tačiau Komisija mano, kad naudinga ir būtina nustatyti bendras įgaliojimų perdavimo ribas. Europos Parlamentas priėjo panašią išvadą, nors ir pažymėjo, kad tai turėtų apsaugoti įstatymų leidėjo laisvę, ir pasiūlė institucijoms susitarti dėl standartinės formuluotės, kurią Komisija reguliariai įtrauktų į patį teisės akto projektą².

Nepažeidžiant Europos Parlamento ir Tarybos laisvės nustatyti įgaliojimų perdavimo teisės akto priėmimo metu ribas ir sąlygas, geresnio reglamentavimo principais ir tinkamu institucijų bendradarbiavimu priimant sprendimus skatinamas koordinuotas ir nuoseklus požiūris. Tiek už deleguotųjų aktų rengimą bei priėmimą atsakinga Komisija, tiek už jų kontrolę atsakingas Europos Parlamentas ir Taryba turėtų skatinti sukurti kuo vienesnę sistemą, kurią būtų galima kuo lengviau numatyti.

Šio komunikato tikslas – išdėstyti Komisijos nuomonę dėl deleguotųjų aktų taikymo srities, įgaliojimų perdavimo ribų, darbo metodų, kurių Komisija ketina laikytis siekdama parengti deleguotųjų aktų priėmimą, ir sąlygų, kuriomis įstatymų leidėjas galėtų kontroliuoti Komisijai suteiktų įgaliojimų vykdymą.

2. DELEGUOTŲJŲ AKTŲ TAIKymo SRITIS

Norint nustatyti 290 straipsnio taikymo ribas, reikia ne tik atidžiai išnagrinėti naujosios sutarties rengėjų deleguotiesiems aktams apibrėžti pasirinktas sąvokas, bet ir vertinti šią nuostatą atsižvelgiant į įvairias aplinkybes, visų pirma jos tradicinę ryšį su reguliavimo procedūra su tikrinimu ir 291 straipsniu dėl įgyvendinimo aktų. Remiantis būtent abiem – 290 ir 291 – straipsniais turi būti kuriamas teisinis pagrindas, kuris pakeis pagal Europos bendrijos steigimo sutartį įdiegtą komitologijos sistemą.

---

¹ OL C 306, 2007 12 17.

² 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Parlamento naujo vaidmens ir atsakomybės įgyvendinant Lisabonos sutartį.

Pagal 290 straipsnį įgaliojimų perdavimas įmanomas tik įstatymo galią turinčiu teisės aktu. Tačiau nesvarbu, ar šį aktą kartu priėmė Europos Parlamentas ir Taryba, nes 290 straipsnyje įprasta teisėkūros procedūra (buvusi bendro sprendimų priėmimo procedūra) neskiriama nuo specialių teisėkūros procedūrų.

2.1. Ryšys su reguliavimo procedūra su tikrinimu

Atsižvelgiant tik į formuluotę, 290 straipsnio 1 dalyje pateikta deleguotųjų aktų apibrėžtis beveik nesiskiria nuo Sprendime 1999/468/EB³ (komitologijos sprendime) pateiktos aktų, kuriems taikoma 2006 m. liepos 17 d. Sprendimu 2006/512/EB⁴ įvesta reguliavimo procedūra su tikrinimu, apibrėžties. Abiem atvejais šie aktai yra bendrojo pobūdžio, o jų tikslas – iš dalies pakeisti arba papildyti kai kurias neesmines įstatymo galią turinčio teisės akto nuostatas.

Tačiau tai, kad kriterijai panašūs, nereiškia, kad jie bus įgyvendinami vienodai, – naujomis institucijų veiklos sąlygomis deleguotųjų aktų taikymo sritis nebus neišvengiamai identiška aktų, kuriems taikoma reguliavimo procedūra su tikrinimu, taikymo sričiai. Todėl reikėtų vengti automatiško kopijavimo.

2.2. Ryšys su įgyvendinimo aktais

Prieš savarankiškai nagrinėjant deleguotojo akto sąvoką, reikia ją vertinti atsižvelgiant į 291 straipsnyje pateiktą įgyvendinimo akto sąvoką.

Pirma, akivaizdu, kad tas pats aktas negali būti suvokiamas dvejopai. Aktas, kuriam taikomas 290 straipsnis, iš principo negali priklausyti 291 straipsnio taikymo sričiai – ir atvirkščiai. Naujosios sutarties rengėjai neabejotinai suformulavo abu straipsnius kaip tarpusavyje nesuderinamus. Beje, skiriasi juose numatytų aktų teisiniai pavadinimai.

Antra, reikėtų pažymėti, kad į abiejų straipsnių taikymo sritį naujosios sutarties rengėjai žvelgė per skirtingą prizmę. Deleguotojo akto sąvokos pobūdis ir tikslas apibrėžti – tai bendrojo pobūdžio aktas, kuriuo papildomos arba iš dalies keičiamos neesminės nuostatos, o įgyvendinimo akto sąvoką, kuri niekada nebuvo aprašyta, lemia priežastys, dėl kurių ji buvo sukurta – vienodų įgyvendinimo sąlygų būtinybė. Toks skirtumas kyla dėl itin skirtingo kiekviena iš šių nuostatų Komisijai suteiktų įgaliojimų pobūdžio ir masto.

Pagal 290 straipsnį gaudama įgaliojimą priimti deleguotuosius aktus, Komisija įgyja teisę papildyti arba keisti įstatymų leidėjo darbą. Įgaliojimų perdavimas niekada nėra privalomas: įstatymų leidėjas perduoda savo įgaliojimus Komisijai tik siekdamas veiksmingumo. Pagal 291 straipsniu sukurta sistema Komisija neturi jokių kvazinorminio pobūdžio įgaliojimų – ji vykdo tik įgyvendinimo įgaliojimus. Paprastai už Europos Sąjungos teisiškai privalomų aktų įgyvendinimą atsako valstybės narės, tačiau, kadangi reikia vienodų įgyvendinimo sąlygų, įgyvendinimo įgaliojimus turi vykdyti Komisija. Kai tenkinamos 291 straipsnio sąlygos, Komisija ne gali, o turi veikti.

Pagaliau reikėtų pabrėžti, kad Komisijos priimtų aktų bendrasis pobūdis nėra pakankama sąlyga taikyti ne įgaliojimo, o deleguotųjų aktų teisinę sistemą. Iš tiesų, 291 straipsniu

---

³ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Suvestinė redakcija, iš dalies pakeista Sprendimu 2006/512/EB, paskelbtu OL C 255, 2006 10 21, p. 4.

⁴ OL L 200, 2006 7 22, p. 11.

Komisijai taip pat suteikiama galimybė priimti bendrojo pobūdžio įgyvendinimo priemonės. Kad galėtų užtikrinti vienodą Europos Sąjungos teisiškai privalomo akto įgyvendinimą, Komisija iš tiesų galės taikyti individualias arba bendro pobūdžio priemones. Tačiau iš 290 straipsnio formuluotės aiškiai matyti, kad Komisija niekada neturės teisės priimti deleguotojo akto, kuriuo būtų reglamentuojama individualaus pobūdžio priemonė.

2.3. 290 straipsnio įgyvendinimo kriterijai

Taikyti 290 straipsnyje apibrėžtus kriterijus, kuriuos, beje, galima sumuoti, gali tik įstatymų leidėjas: aktas turi būti ne tik bendro pobūdžio – juo turi būti iš dalies keičiamos arba papildomos kai kurios neesminės įstatymo galią turinčio teisės akto nuostatos. Jei viena iš šių sąlygų nėra tenkinama, 290 straipsnis netaikomas.

Komisija neketina abstrakčiai interpretuoti šių kriterijų: kadangi tam tikroje situacijoje būtų galima taikyti pačias įvairiausias priemones, jų neįmanoma suklasifikuoti. Tačiau Komisija norėtų padaryti dvi pastabas.

Visų pirma, Komisija mano, kad naujosios sutarties rengėjai veiksmažodį „iš dalies pakeisti“ pavartojo, norėdami reglamentuoti visus atvejus, kai Komisijai suteikiamas įgaliojimas formaliai pataisyti pagrindinį aktą. Formaliai gali būti keičiamas vieno ar daugiau akto straipsnių tekstas, taip pat nuo teisinės priemonės juridiskai neatsiejamo priedo tekstas. Nesvarbu, kad priede numatytos grynai techninės priemonės: kadangi Komisijai suteikiamas įgaliojimas taisyti priedą, kuriame numatytos bendro pobūdžio priemonės, turi būti taikoma deleguotųjų aktų sistema.

Be to, Komisija nori pabrėžti veiksmažodžiui „papildyti“, kurio prasmė ir pobūdis nėra tokie aiškūs kaip veiksmažodžio „iš dalies pakeisti“, teiktiną svarbą.

Komisija mano, kad, siekdamas nustatyti, ar priemone „papildomas“ pagrindinis aktas, įstatymų leidėjas turėtų įvertinti, ar būsimos priemonėje konkrečiai numatytos naujos neesminės normos, kuriais keičiamas įstatymo galią turinčio teisės akto pagrindas, ir palikti jai vertinimo laisvę. Jei tokios priemonės numatytos, būtų galima laikyti, kad jomis „papildomas“ pagrindinis aktas. Ir atvirkščiai – papildomomis priemonėmis neturėtų būti laikomos priemonės, kuriomis siekiama tik įgyvendinti esamas pagrindinio akto nuostatas.

Įstatymų leidėjas gali savo nuožiūra reglamentuoti visą tam tikros veiklos sritį, pavesdamas Komisijai suderinti veiklos vykdymą priimant įgyvendinimo aktus; įstatymų leidėjas taip pat gali nuspręsti reglamentuoti tik dalį šios srities, palikdamas tokiu atveju Komisijai atsakomybę papildyti normas deleguotaisiais aktais.

3. ĮGALIOJIMŲ PERDAVIMO RIBOS

Kadangi įstatymų leidėjas perduoda Komisijai įgaliojimus, jis turi nustatyti įgaliojimų perdavimo ribas kiekviename įstatymo galią turinčiame teisės akte. Pagal naujosios sutarties 290 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą įstatymų leidėjas privalo aiškiai apibrėžti įgaliojimų perdavimo tikslus, turinį, taikymo sritį ir trukmę. Taigi jis nustato dviejų rūšių įgaliojimų perdavimo ribas: turinio ir laiko.

3.1. Turinio ribos

Įgaliojimų perdavimas turi būti aiškus, tikslus ir išsamus. Įstatymų leidėjas nustato tikslus, kuriuos turi būti įmanoma pasiekti priimant deleguotuosius aktus, ir prireikus – ribas, kurių šiais aktais negalima peržengti.

Antai, jei įstatymų leidėjas norėtų perduoti Komisijai įgaliojimą iš dalies pakeisti reglamento priedą, jis turėtų, pavyzdžiui, patikslinti, kad deleguotuoju aktu Komisija gali taisyti visą minėtą priedą arba jo dalį, jei tenkinamos kai kurios sąlygos: padaryta mokslinė arba techninė pažanga, įvyko tam tikras įvykis, praėjo tam tikras laiko tarpas ir kt. Be to, Komisijai galėtų būti nustatytos ribos, kurių ji turėtų paisyti keisdama priedą: pavyzdžiui, jei priedas susijęs su kiekybinių verčių nustatymu, įstatymų leidėjas galėtų įpareigoti Komisiją neperžengti tam tikrų ribų.

3.2. Laiko ribos

290 straipsnyje nustatyta, kad įgaliojimų perdavimo trukmę apibrėžia įstatymų leidėjas. Komisija mano, kad toks reikalavimas prieštarauja išlygų dėl aktų galiojimo pabaigos (angl. „sunset clauses“) taikymo praktikai: įtraukus tokias išlygas į įstatymo galią turintį teisės aktą, automatiškai baigia galioti Komisijai suteikti įgaliojimai, todėl, pasibaigus įstatymo leidėjo nustatytam laikui, iš esmės ji priversta pateikti naują teisės akto pasiūlymą. 290 straipsniu pirmiausia reikalaujama, kad įgaliojimų perdavimo ribos būtų aiškos ir numatomos – jame nenustatyta, kad Komisijai turėtų būti taikomi griežti terminai. Įstatymų leidėjas turi rasti tinkamą pusiausvyrą tarp būtinybės apibrėžti įgaliojimų perdavimo ribas ir būtinybės užtikrinti, kad ir toliau būtų priimami ES politikai įgyvendinti būtini teisės aktai. Versti Komisiją reguliariai teikti naujus teisės aktų pasiūlymus, kad būtų atnaujintas įgaliojimų perdavimas, prieštarautų veiksmingumo ir spartumo tikslams, kuriais kaip tik grindžiamas deleguotųjų aktų naudojimas.

Komisijos nuomone, būtų geriau neapsunkinti institucijų darbo privaloma laikino įgaliojimų perdavimo sistema. Todėl iš principo įgaliojimų perdavimas turėtų būti neribotos trukmės. Beje, tokia praktika visiškai atitiktų dabartinę padėtį. Patirtis rodo, kad paprastai įstatymų leidėjas nenori apriboti Komisijai suteiktą įgaliojimų galiojimo laiko, net kai jis jai paveda imtis kvazinorminio pobūdžio priemonių.

Tačiau tai nereiškia, kad įgaliojimai turėtų galioti neribotą laiką. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal 290 straipsnio 2 dalies a punktą įstatymų leidėjas gali numatyti pagrindiniame akte galimybę atšaukti įgaliojimų perdavimą. Teisiniu požiūriu nuostatos dėl atšaukimo poveikis lygiavertis išlygos dėl aktų galiojimo pabaigos poveikiui: abiejomis nutraukiami Komisijai suteikti įgaliojimai, ji įpareigojama vėliau, jei reikia, pateikti teisės akto pasiūlymą. Kitaip tariant, jei įstatymų leidėjas mano, kad tam tikrose srityse būtina vengti, kad įgaliojimai būtų perduoti visam laikui, jis gali numatyti teisę juos atšaukti, kuri, beje, gali būti lanksčiau įgyvendinama nei automatinė išlyga dėl aktų galiojimo pabaigos.

Tai nereiškia, kad pats atšaukimas gali būti suvokiamas tik kaip išlygų dėl aktų galiojimo pabaigos pakaitalas. Kaip bus išdėstoma toliau (žr. 5.2 punktą), atšaukimu gali būti siekiama kitų tikslų. Tačiau akivaizdu, kad, turėdamas tokią prerogatyvą, teisės aktų leidėjas disponuoja mechanizmu, kurio naudingumas panašus į išlygos dėl aktų galiojimo pabaigos naudingumą.

Vis dėlto ypatingais atvejais būtų tikslinga, kad įstatymų leidėjas nustatytų tikslų įgaliojimų galiojimo terminą. Tokiais atvejais, kad institucijoms nereikėtų imtis teisėkūros procedūros įgaliojimų perdavimui atnaujinti, derėtų taikyti automatinio atnaujinimo mechanizmą, remiantis Komisijos parengta ataskaita ir, žinoma, su sąlyga, kad įstatymų leidėjas turėtų galimybę sutrukdyti jį taikyti.

4. DELEGUOTŲJŲ AKTŲ PRIĖMIMO PROCESAS

4.1. Komisijos veiksmų laisvė

Deleguotųjų aktų priėmimo procesas tiesiogiai ar netiesiogiai nepaminėtas nė vienoje 290 straipsnio nuostatoje. Kaip institucija, kuriai įstatymų leidėjas perdavė įgaliojimus, Komisija priima aktus, būtinus pagrindiniame akte nustatytiems tikslams pasiekti.

290 straipsnio 1 dalimi dėl įgaliojimų perdavimo ribų Komisija įpareigojama paisyti perdavimo turinio ir laiko ribų, kurios tam tikra prasme sudaro įstatymų leidėjo suteikto mandato esmę. Taigi ši dalis daro poveikį iš pat pradžių, dar prieš Komisijai pradedant rengti deleguotąjį aktą.

Savo ruožtu 290 straipsnio 2 dalis dėl kontrolės, kurią gali vykdyti įstatymų leidėjas, daro poveikį vėliau, po mandato suteikimo: ši dalis veikia patį perdavimą, kuris gali būti atšaukiamas, jei įstatymų leidėjas mano, kad yra netinkamai taikomas, arba deleguotuosius aktus, kuriems po jų priėmimo galima nepritariti ir taip neleisti jiems įsigalioti.

Tačiau nė viena iš šių nuostatų nedaro poveikio procesui, kurio metu Komisija priima deleguotąjį aktą. Todėl šioje srityje Komisija turi didelę veiksmų laisvę.

4.2. Deleguotųjų aktų priėmimo parengiamieji darbai

Komisija ketina atlikti reikiamą parengiamąjį darbą, kurio tikslas – užtikrinti, kad techniniu bei teisiniu atžvilgiu deleguotieji aktai visiškai atitiktų pagrindiniame akte nustatytus tikslus ir kad politiniu bei instituciniu atžvilgiu būtų padaryta viskas, kad būtų išvengta Europos Parlamento arba Tarybos nepritarimo.

Komisija ketina nuolat konsultuotis su visų valstybių narių nacionalinių institucijų ekspertais, atsakingais už deleguotųjų aktų įgyvendinimą po jų priėmimo, nebent šiam darbui atlikti nereikėtų naujos ekspertizės. Konsultacijos vyks reikiamu metu, kad ekspertai galėtų pateikti Komisijai naudingų ir veiksmingų pasiūlymų. Šiam tikslui Komisija galės sudaryti ekspertų grupes⁵ arba pasitelkti jau veikiančias grupes.

Šie darbai, kurie sudaro sąlygas veiksmingam techniniam bendradarbiavimui su nacionalinių institucijų ekspertais, Komisijai itin svarbūs. Tačiau reikia pažymėti, kad sprendimų priėmimo procese ekspertų vaidmuo bus ne institucinis, o konsultacinis. Pasibaigus konsultacijoms, Komisija informuos ekspertus apie išvadas, kurias, jos manymu, reikia daryti iš debatų, apie savo preliminarą nuomonę ir numatomą veikimo būdą.

---

⁵ Kaip ir kitų ekspertų grupių atveju, svarbi informacija apie šias grupes bus pateikiama susipažinti plačiajai visuomenei ekspertų grupių registre.

Beje, Komisija išipareigojo toliau konsultuotis su valstybių narių paskirtais ekspertais, rengdama deleguotųjų aktų finansinių paslaugų srityje projektus pagal nusistovėjusią praktiką (žr. Lisabonos sutartį patvirtinusios tarpvyriausybės konferencijos deklaraciją Nr. 39, pridėtą prie baigiamojo akto⁶).

Be to, prireikus Komisija laiku atliks visus reikiamus tyrimus, analizes, auditus ir konsultacijas, geriausiai atitinkančius susijusias sritis.

Apskritai Komisija ketina sukurti išankstinio perspėjimo (angl. „early warning“) sistemą, kad Europos Parlamentas ir Taryba galėtų geriau planuoti savo prerogatyvų įgyvendinimą po deleguotųjų aktų priėmimo per dviejų mėnesių laikotarpį, kuris Europos Parlamento arba Tarybos prašymu gali būti pratęstas vienam mėnesiui (žr. 5.3.1 punktą). Be to, kebliais atvejais Komisija sieks suteikti Europos Parlamentui ir Tarybai papildomos informacijos apie deleguotuosius aktus, kuriuos ji ketina priimti.

5. DELEGUOTŲJŲ AKTŲ KONTROLĖ

5.1. Bendro pobūdžio pastabos

Naujosios sutarties 290 straipsnio 2 dalyje nustatytos dvi sąlygos, kurias įstatymų leidėjas gali taikyti įgaliojimų perdavimui: teisė atšaukti ir teisė „pareikšti prieštaravimą“, t. y. teisė nepritarti. Nepritarimas įgaliojimų perdavimui yra specifinė prieš aiškiai įvardytą deleguotąjį aktą nukreipta cenzūros priemonė, o jo atšaukimas – priemonė, kurią taikant Komisija apskritai netenka visų gautų įgaliojimų. Taigi nepritarimas įgaliojimų perdavimui turi būti vertinamas kaip įprastas kontrolės būdas, kurį įstatymų leidėjas taiko visiems deleguotiesiems aktams, o jo atšaukimas – kaip išimtinė priemonė, kuri pateisinama, pavyzdžiui, dėl priežasčių, dėl kurių gali būti pakenkta pačiam įgaliojimų perdavimo pagrindui.

Įstatymų leidėjas neprivalo reikalauti, kad būtų tenkinamos abi sąlygos, nes jos nepriklauso viena nuo kitos. Įstatymų leidėjas galėtų manyti, kad ne visada būtina numatyti galimybę atšaukti įgaliojimų perdavimą, nes akto, kuriam taikoma įprasta teisėkūros procedūra, atveju šia prerogatyva vienai iš įstatymų leidžiamosios valdžios šakų suteikiamas vienašalis įgaliojimas padaryti neveikiančią bendrai priimtą nuostatą. Be to, kartais teise nepritarti gali būti sunku naudotis, pavyzdžiui, kai įstatymų leidėjas nori suteikti Komisijai įgaliojimą priimti deleguotuosius aktus laikantis ypatingai griežtų terminų ir tvarkaraščio (žr. 5.2 ir 5.3.1 punktus).

Kad galėtų vykdyti Sutartimi jam suteiktą vieną ar kitą kontrolės įgaliojimą, Europos Parlamentas priima sprendimą jį sudarančių narių balsų dauguma, o Taryba – kvalifikuotą balsų daugumą, kaip apibrėžta 290 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje.

5.2. Teisė atšaukti

Teisė atšaukti visų pirma galėtų būti numatoma tais atvejais, kai įstatymų leidėjas nori turėti galimybę bet kuriuo metu atsiimti Komisijai suteiktus įgaliojimus, siekdamas atsižvelgti į naujas teisėkūros veiksmus pateisinančias aplinkybes.

---

⁶ OL L 115, 2008 5 9, p. 350.

Įstatymų leidėjas taip pat galėtų norėti turėti teisę atšaukti, kai, jo manymu, neverta arba nepatogu naudotis teise nepritarti. Taip galėtų būti, kai Komisija turi priimti deleguotuosius aktus, privalėdama paisyti laiko apribojimų, kurie yra nesuderinami su įstatymų leidėjo naudojimosi teise nepritarti. Negalėdamas kontroliuoti kiekvieno priimto akto dėl jų priėmimo dažnumo, įstatymų leidėjas išsaugotų bendrą įgaliojimų perdavimo kontrolę, naudodamasis teise atšaukti.

Kai naudojimasis teise atšaukti numatomas įstatymo galią turinčiame teisės akte, kartu turėtų būti numatomas įpareigojimas jį pagrįsti, o prieš tai institucijų turėtų keistis informacija. Taip pat derėtų numatyti teisės atšaukti teisinės pasekmės.

Būtų tikslinga, kad institucija, kuri praranda pasitikėjimą Komisija, išdėstytų to priežastis. Tai būtų dvigubai naudinga. Visų pirma tai leistų vienai institucijai, kuri nesinaudoja teise atšaukti, suvokti priežastis, dėl kurių kita institucija nusprendė vienašališkai keisti pagrindinį aktą. Be to, tai galėtų užtikrinti atšaukimo prevenciją: išdėstydamas savo sprendimo priežastis, Europos Parlamentas arba Taryba aiškiai nurodytų Komisijai, ką ji turėtų daryti arba ko ji neturėtų daryti, kad ateityje būtų išvengta kito atšaukimo.

Institucija, kuri ketina atšaukti įgaliojimus, turėtų apie savo ketinimą informuoti ne tik Komisiją, bet ir instituciją, kuri nesinaudoja teise atšaukti. Tai galėtų padėti institucijoms užmegzti dialogą prieš priimant sprendimą atšaukti. Be to, institucija, kuri imasi iniciatyvos atšaukti, turėtų aiškiai įvardyti deleguotuosius įgaliojimus, kuriuos prašo atšaukti. Reikia numatyti atvejį, kai Europos Parlamentas arba Taryba ketina atšaukti tik dalį Komisijai perduotų įgaliojimų. Kitaip tariant, turėtų būti įmanomas dalinis atšaukimas.

Pagaliau pagrindiniame akte turėtų būti aiškiai numatytos atšaukimo pasekmės. Antai būtų galima patikslinti, kad sprendimu atšaukti nutraukiamas įgaliojimų perdavimas ir aiškiai nurodoma, kurie perduoti įgaliojimai atšaukiami, ir kad jis neturi poveikio jau galiojantiems deleguotiesiems aktams.

5.3. Teisė nepritarti

Jei teisė nepritarti numatyta įstatymo galią turinčiame teisės akte, ji turėtų atitikti tam tikrus procedūrinius reikalavimus. Priėmusi deleguotąjį aktą, Komisija apie jį praneša įstatymų leidėjui – vienu metu Europos Parlamentui ir Tarybai – tais atvejais, kai pagrindiniam aktui turi būti taikoma įprasta teisėkūros procedūra. Tuomet galima pasinaudoti teise nepritarti, kuri turi sustabdymo poveikį: Komisijos priimto deleguotojo akto įsigaliojimas sustabdomas įstatymo galią turinčiame teisės akte nustatytam laikotarpiui, per kurį įstatymų leidėjas turi teisę išreikšti nepritarimą.

Be to, Komisija imasi visų reikiamų priemonių, kad deleguotieji aktai būtų paskelbti iškart po jų priėmimo.

5.3.1. Terminai

Terminas, per kurį įstatymų leidėjas turės išnagrinėti deleguotąjį aktą, bus nustatytas pagrindiniame akte. Įstatymų leidėjas galės savo nuožiūra nustatyti kiekvienu atveju reikalingą trukmę. Tačiau Komisija mano, kad derėtų vengti nustatyti absoliučiai skirtingas laiko ribas skirtingose srityse, nebent tai būtų visiškai pateisinama dėl priimtų priemonių skubos – tokiu atveju būtina nustatyti trumpesnius terminus – arba, priešingai, dėl nepaprasto aktų, už kurių priėmimą atsako Komisija, sudėtingumo – tokiu atveju naudinga pratęsti nagrinėjimo laiką.

Nepritarimo terminas būtų skaičiuojamas nuo tada, kai Komisija perduoda visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis priimtą deleguotąjį aktą.

Patirtis, įgyta taikant reguliavimo procedūrą su tikrinimu, rodo, kad paprastai numatomas trijų mėnesių terminas, per kurį galima pasinaudoti teise nepritarti, yra ilgesnis nei reikia, nes neretai Europos Parlamentas ir Taryba greičiau nustato, ar tam tikras aktas gali kelti sunkumų. Todėl daugeliu atvejų trijų mėnesių terminas tampa paprastu procedūriniu terminu, dėl kurio, užuot gavus tikros papildomos naudos, vėlinamas akto įsigaliojimas.

Taigi Komisija pirmenybę teikia sistemai, pagal kurią teise nepritarti galima pasinaudoti per dviejų mėnesių laikotarpį, kuris vis dėlto gali būti automatiškai pratęsiamas Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva. Tokiu būdu, taikant šį mechanizmą, būtų galima padidinti procedūrų veiksmingumą, nepažeidžiant bendro trijų mėnesių termino taikymo principo. Atskirais atvejais, kai dėl klausimų, kuriuos pavesta nagrinėti Komisijai, sudėtingumo arba opumo Europos Parlamentui ir Tarybai neužtenka dviejų mėnesių savo prerogatyvoms įgyvendinti, būtų tikslinga numatyti nekintamą trijų mėnesių terminą.

Be to, reikia numatyti, kad abi institucijos turėtų galimybę pranešti Komisijai, kad jos neprieštaraus dėl deleguotojo akto, dar iki teisinio termino galiojimo pabaigos ir taip sudaryti sąlygas, kad aktas įsigaliotų nedelsiant.

Savaime suprantama, ši standartinė sistema tiks ne visoms veiklos sritims. Kad įgyvendintų tam tikros srities politiką, Komisija turi veikti labai sparčiai, net jei padėtis nėra kritiška. Tokiais atvejais įstatymų leidėjas galėtų būti raginamas gerokai sutrumpinti kontrolės terminą ar net jį panaikinti, jei jis ir taip turi teisę atšaukti (žr. 5.2 punktą).

5.3.2. *Priežastys*

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnyje nėra išvardytos priežastys, dėl kurių įstatymų leidėjas gali nepritarti deleguotajam aktui. Taigi iš principo dėl teisės pareikšti prieštaravimą, kuri įstatymų leidėjui yra įprasta įgaliojimų perdavimo kontrolės priemonė, Europos Parlamentas ir Taryba turėtų spręsti savo nuožiūra.

Tačiau nepritarianti institucija turėtų išdėstyti savo sprendimo priežastis. Šios priežastys turėtų būti išdėstytos Tarybos sprendime arba Europos Parlamento rezoliucijoje, kurioje oficialiai pareiškiami prieštaravimai. Jei būtų tokia praktika, Komisijai nereikėtų toliau laikytis tokios krypties, dėl kurios ji susilaukė Europos Parlamento ir Tarybos prieštaravimų. Jei, pavyzdžiui, prieštaravimus pareiškusi institucija aiškiai nurodytų, kad Komisija peržengė įgaliojimų perdavimo ribas, tai leistų Komisijai prireikus imtis teisėkūros procedūros.

5.3.3. *Nepritarimo pasekmės*

Deleguotasis aktas, kuriam Europos Parlamentas arba Taryba nepritarė, negali įsigalioti. Komisija turi galimybę priimti naują deleguotąjį aktą, iš dalies pakeistą siekiant atsižvelgti į pareikštus prieštaravimus, arba, remdamasi Sutartimis, pateikti teisės akto pasiūlymą, jei prieštaravimai grindžiami perduotų įgaliojimų viršijimu. Taip pat įmanoma, kad Komisija visiškai atsisakytų veikti.

5.3.4. *Skubos procedūra*

Komisija mano, kad tam tikrais atvejais gali būti reikalingas ypatingai skubus deleguotojo akto, kuriam galioja nepritarimo teisė, priėmimas ir įsigaliojimas. Antai 2008-ųjų rudenį, pačiame finansų krizės įkarštyje, reikėjo kuo greičiau pakeisti tam tikras apskaitos normas.

Reikėjo gerokai sutrumpinti tokiais atvejais taikytos reguliavimo procedūros su tikrinimu terminus, kad priemonės būtų kuo greičiau priimtose ir įgyvendintos.

Taigi naudojimasis teise nepritarti gali būti nesuderinamas su skubėjimu tam tikru atveju. Štai kodėl Komisija mano, kad būtina įvesti skubos procedūrą, kurios taikymą galėtų numatyti įstatymų leidėjas.

Tokia procedūra galėtų būti organizuojama įvairiai. Vienas iš metodų – kuo labiau sutrumpinti nepritarimo terminą. Antai dėl neišvengiamų skubos priežasčių Komisijos priimtas deleguotasis aktas galėtų įsigaliooti po aštuonių dienų nuo jo perdavimo Europos Parlamentui ir Tarybai. Šis metodas pranašus tuo, kad yra paprastas, be to, įprasta procedūrinė grandinė išlieka nepakitusi. Tačiau, jį taikant, įstatymų leidėjo galimybės pasinaudoti teise nepritarti gali tapti gryna iliuzija, nes per tiek mažai laiko jam bus labai sunku pareikšti prieštaravimus.

Todėl Komisija nori pirmenybę teikti kitam metodui, kurį taikant būtų įmanomas deleguotojo akto, kuriam ir toliau būtų taikoma teisė nepritarti, priėmimas, įsigaliojimas bei nedelsiamas taikymas. Šis aktas būtų nedelsiant pranešamas įstatymų leidėjui ir taikomas, jei per tam tikrą terminą, pavyzdžiui, šešias savaites Europos Parlamentas arba Taryba nepareikštų prieštaravimų. Jei prieštaravimai būtų pareikšti, deleguotasis aktas nustotų galioti.

6. IŠVADA

Šiame komunikate atsižvelgiama į parengiamąjį bendradarbiavimą su Europos Parlamento tarnybomis ir diskusijas su Taryba, vykusias likus kelioms savaitėms iki jo priėmimo. Komisija mano, kad šis komunikatas suteiks visoms trims institucijoms galimybę kuo darniau organizuoti pagal naujosios sutarties 290 straipsnį suteiktą įgaliojimų perdavimą.

Atsižvelgdama į šiame komunikate išdėstytas gaires, Komisija pateikia priede kelis būsimų įstatymo galią turinčių teisės aktų straipsnių, kuriais jai bus suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, pavyzdžius.

PRIEDAS

Pavyzdžiai

Šiuose pavyzdžiuose išdėstoma standartinė pagrindinio akto, kuriame įstatymų leidėjas apibrėžia įgaliojimų perdavimo ribas ir nustato perdavimui taikomas sąlygas, formuluotė. Šie pavyzdžiai nesusiję su pačiais deleguotaisiais aktais. Tačiau Komisija norėtų jau dabar pažymėti, kad tam tikrose deleguotųjų aktų konstatuojamosiose dalyse turės būti nurodomos jų priėmimo priežastys. Prie deleguotųjų aktų taip pat bus pridedamas aiškinamasis memorandumas, kuriame bus išsamiau išdėstomi akto pagrindai ir prireikus pateikiama informacija apie Komisijos atliktą parengiamąjį darbą.

Konstatuojamoji dalis

Pagal Sutarties 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteiktas įgaliojimas priimti deleguotuosius aktus, susijusius su [...].

Straipsniai, kuriais perduodami įgaliojimai

(Įgaliojimai perduodami Komisijai remiantis viena arba daugiau pagrindinio akto nuostatų. Šiose nuostatose nustatomi deleguotųjų įgaliojimų tikslai, turinys bei taikymo sritis ir daroma nuoroda į A straipsnį).

A straipsnis

Perdavimas

1. Įgaliojimas priimti deleguotuosius aktus, minėtus straipsniuose [*paminėti straipsnį arba straipsnius, kuriais perduodami įgaliojimai*], Komisijai suteikiamas

1 variantas

neribotam laikui.

2 variantas

[X] metų laikotarpiui nuo [...] įsigaliojimo. Komisija pateikia su deleguotaisiais įgaliojimais susijusią ataskaitą likus ne mažiau kaip [X] mėnesiui (-iams) iki [X] metų laikotarpio pabaigos. Įgaliojimų perdavimas automatiškai atnaujinamas lygiavertės trukmės laikotarpiams, nebent Europos Parlamentas arba Taryba jį atšauktų pagal B straipsnį.

2. Priėmusi deleguotąjį aktą, Komisija iškart apie jį vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Komisijai suteiktam įgaliojimui priimti deleguotuosius aktus taikomos [B] [ir] [C] straipsniuose nustatytos sąlygos. [Kai to reikia dėl neišvengiamų skubos priežasčių, taikomas D straipsnis.]⁷.

B straipsnis

Perdavimo atšaukimas

1. Įgaliojimų perdavimą, minėtą straipsniuose [*paminėti straipsnį arba straipsnius, kuriais perduodami įgaliojimai*], gali atšaukti Europos Parlamentas arba Taryba.
2. Institucija, pradėjusi vidaus procedūrą, siekdama nuspręsti, ar atšaukti įgaliojimų perdavimą, informuoja kitą įstatymų leidėją ir Komisiją likus ne mažiau kaip vienam mėnesiui, nurodyma, kurie deleguotieji įgaliojimai galėtų būti atšaukti, ir išdėstydamą atšaukimo priežastis.
3. Sprendimu dėl atšaukimo nutraukiamas jame nurodytų įgaliojimų perdavimas. Jis įsigalioja nedelsiant arba jame nurodytą vėlesnę datą. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų teisėtumui. Jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

C straipsnis

Prieštaravimai dėl deleguotųjų aktų

1. Europos Parlamentas ir Taryba gali pareikšti prieštaravimus dėl deleguotojo akto

1 variantas

per du mėnesius nuo pranešimo datos. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas vienam mėnesiui.

2 variantas

per tris mėnesius nuo pranešimo datos.

2. Jei, pasibaigus šiam laikotarpiui, nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškė prieštaravimų dėl deleguotojo akto arba jei iki šios datos tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba informavo Komisiją apie savo sprendimą nepareikšti prieštaravimų, deleguotasis aktas įsigalioja jo nuostatose numatytą datą.
3. Jei Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimus dėl deleguotojo akto, jis neišgalioja. Institucija, kuri pareiškia prieštaravimus dėl deleguotojo akto, išdėsto to priežastis.

---

⁷ Paskutinis sakinytis įtraukiamas tik į pagrindinius aktus, kuriuose numatoma skubos procedūra.

D straipsnis

Skubos procedūra⁸

1. Pagal skubos procedūrą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja nedelsiant ir taikomas, jei pagal 2 dalį nepareiškiama prieštaravimų. Akto pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai išdėstomos skubos procedūros taikymo priežastys.
2. Europos Parlamentas ir Taryba gali pareikšti prieštaravimus dėl deleguotojo akto per [šešias savaites] nuo pranešimo datos. Tokiu atveju aktas nustoja galioti. Institucija, kuri pareiškia prieštaravimus dėl deleguotojo akto, išdėsto to priežastis.

---

⁸ Nuostatose, kuriose daroma nuoroda į šį straipsnį, turi būti aiškiai paminėtos „neišvengiamos skubos priežastys“.